

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/280/2019
Identifikačné číslo spisu: 1110241183
Dátum vydania rozhodnutia: 27.08.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Petříková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1110241183.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Petříkovej a členov senátu JUDr. Jozefa Kolcuna, PhD. a JUDr. Márie Trubanovej, PhD., v spore žalobkyne L. W., občianky Slovenskej republiky, bývajúcej vo F., zastúpenej JUDr. Ludmilou Lorencovou, s.r.o., advokátkou so sídlom v Bratislave, Metodova 7, proti žalovanej UNIQA poisťovňa, a.s., so sídlom v Bratislave, Lazaretská 15, zastúpenej advokátskou kanceláriou PRK Partners, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Hurbanovo nám. 3, o zaplatenie 90.000 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 5C/214/2010, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 10. mája 2018 sp. zn. 9Co/434/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie proti výroku odvolacieho súdu o potvrdení rozsudku súdu prvej inštancie v časti zaplatenia sumy 2.958,02 eur ušlého zisku s úrokom z omeškania 9,25 % ročne od 27. apríla 2009 do zaplatenia o d m i e t a .

Dovolanie vo zvyšku z a m i e t a .

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobkyňa sa žalobou podanou na Okresnom súde Bratislava I (ďalej ako „súd prvej inštancie“) domáhala, aby súd zaviazal žalovanú na zaplatenie sumy 90.000 eur s príslušenstvom titulom náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, náhrady ušlého zisku a náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch spolu s príslušenstvom.

2. Súd prvej inštancie rozsudkom z 13. marca 2015 č. k. 5C/214/2010-287 konanie v časti o zaplatenie 3.440,98 eur z titulu ušlého zisku a v časti o zaplatenie úroku z omeškania zo sumy 50.000 eur zastavil a rozhodol, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyňi sumu 23.735,12 eur z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia spolu s úrokom z omeškania 10,5 % ročne odo dňa 16. januára 2009 do zaplatenia, sumu 2.958,02 eur z titulu ušlého zisku spolu s úrokom z omeškania 9,25 % ročne odo dňa 27. apríla 2009 do zaplatenia, sumu 50.000 eur z titulu nemajetkovej ujmy a náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 13.270,18 eur splatných na účet právneho zástupcu žalobkyne JUDr. Petra Hríba a to všetko spolu do troch dní odo dňa právoplatnosti rozsudku. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že v

konaní boli preukázané všetky predpoklady pre priznanie nároku na náhradu škody na zdraví uplatnenej v dôsledku sťaženia spoločenského uplatnenia následkom dopravnej nehody, preto po vyhodnotení všetkých vykonaných dôkazov a to jednotlivo aj vo vzájomnej súvislosti, v právnom posúdení prejednávanej veci žalobkyni priznal sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 23.735,12 eur, pričom vychádzal z lekárskeho posudku vystaveného lekármi v F., podľa príslušných právnych predpisov F.. Žalovaná v konaní samotnú výšku bodového ohodnotenia vzhľadom na ňou prezentovanú obranu nenamietala. Pri posúdení, či v danom prípade vzniklo žalobkyni právo na náhradu nemajetkovej ujmy v dôsledku dopravnej nehody súd prvej inštancie vychádzal aj z rozsudku Európskeho súdneho dvora zo dňa 24. októbra 2013, zn. C-22/12 vo veci Haasová, v ktorom Súdny dvor rozhodol, že článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami a kontroly plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti, článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005 a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990 o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Vo vzťahu k námietke premlčania dôvodil, že v súlade s názorom súdnej praxe sa právo na náhradu nemajetkovej ujmy ako majetkové právo premlčí vo všeobecnej 3-ročnej premlčacej dobe podľa § 101 Občianskeho zákonníka (ďalej ako „OZ“), teda subjektívna premlčacia doba tu neplatí. Uviedol, že iný výklad nie je možné podľa názoru súdu prijať ani v prípade, kedy je náhrada nemajetkovej ujmy súčasťou práva na náhradu škody. Poznamenal, že počiatok plynutia trojročnej premlčacej doby pre uplatnenie práva na náhradu nemajetkovej ujmy je viazaný na deň, kedy došlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobkyne, ktorý súd v danom prípade stanovil ako deň, kedy došlo k dopravnej nehode, na následky ktorej zomrela matka žalobkyne, t. j. dňa 12. októbra 2008. Premlčacia doba začína plynúť nasledujúcim dňom, t. j. dňa 13. októbra 2008 a k uplynutiu premlčacej doby došlo dňa 13. októbra 2011. Poznamenal, že žalobkyňa podala žalobu na začatie konania na súd dňa 13. októbra 2010, teda v trojročnej premlčacej dobe. V nadväznosti na uvedené vyhodnotil súd prvej inštancie námietku premlčania vznesenú žalovanou ako nedôvodnú.

3. Krajský súd v Bratislave (ďalej ako „odvolací súd“) rozsudkom z 10. mája 2018 sp. zn. 9Co/434/2015 vo výroku I. rozsudok súdu prvej inštancie vo vyhovujúcej časti týkajúcej sa zaplatenia sumy 23.735,12 eur titulom sťaženia spoločenského uplatnenia s úrokom z omeškania 10,5 % ročne od 16. januára 2009 do zaplatenia zmenil tak, že žalobu v tejto časti zamietol, vo výroku II. napadnutý vyhovujúci výrok rozsudku súdu prvej inštancie v časti zaplatenia sumy 2.958,02 eur titulom ušlého zisku s úrokom z omeškania 9,25 % ročne od 27. apríla 2009 do zaplatenia potvrdil, vo výroku III. napadnutý vyhovujúci výrok rozsudku súdu prvej inštancie o povinnosti zaplatiť sumu 50.000 eur titulom nemajetkovej ujmy zmenil tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobkyni sumu 20.000 eur, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku, vo výroku IV. vo zvyšku žalobu žalobkyne v časti týkajúcej sa nemajetkovej ujmy zamietol a vo výroku V. rozhodol, že žalobkyňa má voči žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 66,60 %. Odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil tým, že lekárske správy, posudky, či potvrdenia, vystavené v F., mohli byť použité ako podklad pre prípadné odškodnenie ďalších následkov poškodenia zdravia z hľadiska sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyne, avšak vykonaného na základe posúdenia podľa slovenského práva, t. j. podľa zákona č. 437/2004 Z.z. Uviedol, že návrh na takéto odškodnenie prípadných ďalších následkov však zo strany žalobkyne urobený nebol, preto ďalšiu náhradu škody z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia na základe predložených posudkov a správ vypracovaných podľa španielskeho práva, ktorého aplikácia v danej veci neprichádzala do úvahy, súd prvej inštancie žalobkyni priznať nemohol; pokiaľ tak rozhodol, jeho posúdenie nároku na priznanie odškodnenia sťaženia spoločenského uplatnenia žalobkyni nebolo vecne správne. Vo vzťahu k ušlému zisku odvolací súd uviedol, že sa v tomto prípade tohto priznaného nároku s rozhodnutím súdu prvej inštancie stotožnil, keď vzal do úvahy, že žalobkyni nemožno priznať náhradu za stratu na zárobku v

zmysle slovenského práva, slovenské právo jej však umožňuje priznať škodu v podobe ušlého zisku, t. j. zmareného majetkového prospechu (prekazené zväčšenie alebo budúce rozmnoženie majetku poškodeného), ktorý bolo možné očakávať s prihliadnutím na všetky okolnosti prípadu, no nenastalo v dôsledku škodnej udalosti. Žalobkyňa aj podľa názoru odvolacieho súdu preukázala, že jej vznikol nárok na náhradu ušlého zisku a mal za to, že niet sporu o tom, že pri dopravnej nehode dňa 12. októbra 2008 utrpela početné zranenia, kvôli ktorým bola hospitalizovaná na P. a podľa lekárskeho správ vystavených v F. po návrate do F. pokračovala v liečbe aj následnej rehabilitácii. Jej práceneschopnosť v dôsledku zranení utrpenej pri dopravnej nehode trvala 192 dní, ako potvrdzuje lekárska správa vystavená dňa 25. novembra 2009. Čo sa týka nemajetkovej ujmy odvolací súd konštatoval, že vzal na zreteľ výšky priznaných náhrad nemajetkovej ujmy v iných obdobných prípadoch, kedy súdy tieto priznávali vo výrazne nižších finančných čiastkach. Okrem súm spomenutých v odvolaní žalovanou poukázal na rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co/566/2015, v ktorom bola pozostalému manželovi a trom deťom priznaná náhrada nemajetkovej ujmy každému po 8.000 eur titulom nemajetkovej ujmy za smrť matky a manželky otca detí, pri dopravnej nehode; Okresný súd Bratislava IV v konaní sp. zn. 12C/385/2008 priznal sumu 23.000 eur manželovi za smrť manželky a syna pri dopravnej nehode. S ohľadom na uvedené ustálil odvolací súd výšku primeranej náhrady nemajetkovej ujmy žalobkyne v sume 20.000 eur. K námietke premlčania uviedol, že táto nie je opodstatnená. Žalobkyňa podala žalobu na súde dňa 12. októbra 2010 faxom, ktorú doplnila osobným podaním dňa 14. októbra 2010. K dopravnej nehode, pri ktorej zahynula matka žalobkyne, došlo dňa 12. októbra 2008, matka žalobkyne zomrela v nemocnici dňa H. Čo sa týka začiatku plynutia premlčacej doby na uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, táto začala plynúť nasledujúci deň po smrti matky žalobkyne; t. j. nasledujúci deň, 14. októbra 2008, začala žalobkyňa plynúť trojročná všeobecná premlčacia doba na uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá by bola uplynulá dňa 14. októbra 2011. Uviedol, že žalovaná v konaní namietala, že žalobkyňa špecifikovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy až svojím podaním zo dňa 21. septembra 2012, t. j. podľa žalovanej si žalobkyňa uplatnila nárok na náhradu nemajetkovej ujmy po márnom uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej doby. K uvedenému odvolací súd uviedol, že je síce pravdou, že žalobkyňa svoj žalobný návrh na zaplatenie 90.000 eur doručený súdu prvej inštancie dňa 12. októbra 2010 nešpecifikovala tak, aby v ňom aj konkrétne uviedla, z akých jednotlivých nárokov a v akej výške žalovaná súhrnná suma pozostáva, avšak konštatoval, že nemôže však byť sporné, že súčasťou žalovanej sumy 90.000 eur bola od počiatku aj náhrada nemajetkovej ujmy, pričom samotnú žalobu žalobkyňa označila ako žalobu na náhradu škody, spôsobenej prevádzkou dopravných prostriedkov a primerané zadosťučinenie, z ktorého možno nepochybne vyvodiť, že ňou už vtedy žiadala - v rámci sumy 90.000 eur - aj o priznanie náhrady nemajetkovej ujmy. Zodpovedá tiež skutočnosti, že žalobkyňa v priebehu konania viackrát menila žalobný petit, pokiaľ však takáto navrhovaná zmena aj presahovala celkovú sumu 90.000 eur, žalobkyňa zmenu následne skorigovala tak, že neuplatňuje viac než spolu 90.000 eur, z toho titulom náhrady nemajetkovej ujmy uplatňovala 50.000 eur (po špecifikácii a späťvzati žaloby čo do priznania úroku z omeškania zo sumy 50.000 eur). Žalobkyňa si preto aj podľa odvolacieho súdu uplatnila toto právo na súde včas, námietka premlčania vznesená žalovanou nebola preto dôvodná.

4. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej ako „dovolateľka“) dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na § 421 ods. 1 písm. a/, písm. b/ a písm. c/ CSP. Vo vzťahu k § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ CSP uviedla, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky pasívnej vecnej legitímácie. Má za to, že pasívna vecná legitímácia bola súdmi oboch inštancií odôvodnená § 4 ods. 2 písm. a/ zákona o povinnom zmluvnom poistení (ďalej len „PZP“) tak široko, že s poukazom na povinné zmluvné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla malo pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy a to predovšetkým s poukazom na rozhodnutie Súdneho dvora EU C-22/12 z 24. októbra 2013. Uviedla, že súdy oboch inštancií extenzívnym výkladom pojmu škoda, resp. škoda na zdraví, či náhrada škody zahrnuli aj nemajetkovú ujmu spôsobenú pozostalým dopravnej nehody, čím sa tak podľa dovolateľky javí rozpor s ustálenou rozhodovacou praxou odvolacieho súdu s rozhodnutím Najvyššieho súdu SR sp. zn. 7 Cdo 65/2013. Dovolateľka ďalej uviedla, že odvolací súd dospel k nesprávnemu právnomu posúdeniu v otázke premlčania, pričom prípustnosť tejto námietky vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a písm. c/ CSP. Dôvodila, že za predpokladu, že nemajetková ujma spadá pod pojem škoda v zmysle § 4 ods. 2 zákona o PZP, tak má za

to, že na nárok na náhradu nemajetkovej ujmy sa vzťahujú rovnaké zásady ako na náhradu škody. Vzhľadom na to má za to, že v takom prípade nemožno aplikovať na náhradu nemajetkovej ujmy všeobecnú premlčaciu dobu troch rokov v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka, ale je nutné aplikovať rovnaké zásady vzťahujúce sa na náhradu škody. Navrhla, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu zamietla, prípadne aby rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej ako „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 424 CSP) a to oprávneným subjektom (§ 427 CSP), zastúpeným podľa § 429 ods. 1 CSP skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti, pričom zistil, že dovolanie je potrebné zamietnuť, nakoľko nie je prípustné.

6. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

6.1. V zmysle § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

7. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP). Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

8. V danom prípade dovolací súd prioritne posudzoval prípustnosť dovolania, t. j. či boli splnené podmienky stanovené zákonom pre vecné prejednanie dovolania.

9. Odborná spisba rozdeľuje podmienky prípustnosti dovolania na objektívne: a/ prípustný predmet, b/ lehota na podanie dovolania, c / náležitosti dovolania a na subjektívne, t. j. osoba oprávnená podať dovolanie (Ficová a kol. Občianske procesné právo, Druhé aktualizované a doplnené vydanie, Bratislava, Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, 2008, str. 344).

10. Z obsahu podaného dovolania vyplýva, že dovolateľka vo vzťahu k § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ CSP namietala, že odvolací súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, prípadne že dovolací súd ešte neriešil otázku pasívnej vecnej legitímácie poisťovne v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla žalobkyni v dôsledku škodovej udalosti. Rovnako namietala, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia otázky, ktorá ešte nebola v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP vyriešená, resp. bola odvolacím súdom v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP riešená rozdielne a to o d otázky premlčania nároku vyplývajúceho z nemajetkovej ujmy.

11. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že otázkou riešenou odvolacím súdom sa tu rozumie tak otázka hmotnoprávna (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad ustanovení Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj procesnoprávna (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Musí ísť o právnu otázku, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie napadnuté dovolaním, nie o právnu otázku, ktorá podľa dovolateľa mala byť riešená. Právna otázka, na vyriešení ktorej nespočívalo rozhodnutie odvolacieho súdu (vyriešenie ktorej nevedlo k záverom vyjadreným v rozhodnutí odvolacieho súdu), i keby bola prípadne v priebehu konania súdmi posudzovaná, nemôže byť považovaná za významnú z hľadiska tohto ustanovenia. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP

musí byť procesnou stranou nastolená v dovolaní (a to jasným, určitým a zrozumiteľným spôsobom).

12. K prípustnosti dovolacieho dôvodu vyplývajúceho z § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ CSP, v rámci ktorého dovolateľka namietala odklon od ustálenej rozhodovacej praxe, dovolací súd uvádza, že v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená. Sama polemika dovolateľa s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

13. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolací súd uvádza, že uvedený dôvod prípustnosti dovolania proti rozhodnutiam odvolacieho súdu predpokladá, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil.

14. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavovaná v prijatí odlišných právnych názorov; inými slovami ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, v jej riešení dovolacími senátmi sa ale prezentuje nejednotnosť brániaca vytvoreniu ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho (procesnou) povinnosťou: a) rovnako konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b) označením konkrétnych (odlišných, napríklad aj navzájom si protirečiacich) rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom skutočne rozhodovaná rozdielne. V rozhodnutí sp. zn. 8 Cdo 78/2017 najvyšší súd doslovne uviedol, že v takom prípade je dovolateľ „povinný dovolací dôvod vymedziť označením rozhodnutí dovolacieho súdu, v ktorých dovolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne (zaujal iné právne závery)“. Obdobný záver vyjadril najvyšší súd aj v ďalších rozhodnutiach (napr. sp. zn. 3 Cdo 87/2017, 4 Cdo 14/2017, 6 Cdo 185/2016, 8 Cdo 141/2017).

15. So zreteľom na riadne nastolenie právnych otázok spôsobom zodpovedajúcim § 432 ods. 2 CSP a v situácii, že dovolanie dovolateľky je v danom prípade procesne prípustné, dovolací súd teda v zmysle uvedeného pristúpil k právnemu posúdeniu vyššie nastolených právnych otázok dovolateľky. Vo vzťahu k otázke pasívnej vecnej legitímácie dovolací súd uvádza nasledovné:

16. Dovolateľka v dovolaní uviedla, že súd prvej inštancie ako aj odvolací súd nesprávne právne posúdili jej pasívnu vecnú legitímáciu, keď jej pasívnu vecnú legitímáciu odvodili z § 4 ods. 2 písm. a/ zákona o PZP. Poukázala pritom na rozhodnutia dovolacieho súdu sp. zn. 7 Cdo 65/2003, 4 Cdo 168/2009 a 3 Cdo 301/2012.

17. Odvolací súd súhlasne ako súd prvej inštancie dospel k záveru, že povinné zmluvné poistenie za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy, spôsobenú blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, keďže jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo § 11, § 13 Občianskeho zákonníka uplatniteľné v spore vo veci samej.

18. V súvislosti s uvedenými rozhodnutiami dovolateľky dovolací súd konštatuje, že dovolací súd v uznesení sp. zn. 4 Cdo 168/2009 dospel k záveru, že povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Aj rozhodnutie sp. zn. 3 Cdo 301/2012 založil dovolací súd na závere o nedostatku pasívnej legitímácie poisťovne v zmysle § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. Avšak tu je potrebné dať do pozornosti novšie rozhodnutie dovolacieho súdu sp. zn. 6 MCdo 1/2016, ktoré je publikované v Zbierke č. 8/2018 pod č. R 61/2018,

kde dovolací súd dospel k záveru, že „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.“

19. Vo vzťahu k tomuto rozhodnutiu ako aj v súvislosti s námietkou dovolateľky týkajúcej sa tohto rozhodnutia, že uvedené rozhodnutie je arbitrárne a nezákonné, pretože senát prejednávajúci predmetný spor nepostúpil vec na rozhodnutie veľkému senátu, je potrebné rovnako uviesť, že právny názor vyjadrený v judikáte R 61/2018 je potrebné aplikovať aj na daný prípad, i keď rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 6 MCdo 1/2016 nebolo ešte v čase rozhodovania odvolacieho súdu publikované v Zbierke. Dovolací súd na vysvetlenie tohto konštatovania pripomína, že už v niektorých iných svojich rozhodnutiach (napr. sp. zn. 8 MCdo 4/2014, 3 Cdo 233/2015, 3 Cdo 223/2016) vyjadril právny názor, podľa ktorého nový (judikátúrou nanovo, prípadne inak formulovaný) právny názor sa aplikuje aj do minulosti (retrospektívne). Vychádza sa z prevažujúceho prístupu, že súd právo netvorí, ale iba nachádza. Pokiaľ dôjde k zmene judikatúry bez zmeny právnej normy, nejde o zmenu právneho pravidla; ide o tú istú normu, iba je nanovo vyjadrený jej obsah. Z toho vyplýva, že účinky zmeny judikatúry nemožno obmedziť len do budúcnosti. Súd, ktorý rozhoduje po zmene judikatúry, nemôže vedome aplikovať nesprávny, judikátúrou už prekonaný názor. Nový právny názor je vzhľadom na to potrebné aplikovať aj na všetky už prebiehajúce konania. Tým sa prípustné retrospektívne pôsobenie zmeny judikatúry líši od neprípustného retroaktívneho pôsobenia právnych noriem (por. sp. zn. 3 Cdo 7/2019).

20. Vzhľadom na vyššie uvedené sa dovolací súd prikláňa k tomuto právnenému záveru vyjadrenému v rozhodnutí Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6 MCdo 1/2016 a teda, že škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná.

21. Dovolací súd tak dospel k záveru, že právny záver vyjadrený odvolacím súdom, týkajúci sa pasívnej vecnej legitimácie žalovanej nepredstavuje odklon od doterajšej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu vyplývajúci z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, ako aj nepredstavuje otázku, ktorá nebola v doterajšej praxi odvolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. b/ CSP vyriešená.

22. Vo vzťahu k námietkam vyplývajúcich z § 421 ods. 1 písm. b/ a písm. c/ CSP a teda vo vzťahu k otázke premlčania nároku vyplývajúceho z nemajetkovej ujmy dovolací súd uvádza nasledovné:

23. Tak ako je uvedené v bode 11., základným predpokladom prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 CSP je v prvom rade to, že dovolaním je napadnuté nesprávne právne posúdenie veci v takej právnej otázke, ktorú odvolací súd riešil, a od vyriešenia ktorej záviselo jeho rozhodnutie.

24. V prejednávanej veci dovolateľka odôvodnila uplatnený dovolací dôvod tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky premlčania, pričom konštatovala, že má za to, že nemožno aplikovať na náhradu nemajetkovej ujmy všeobecnú premlčaciu dobu troch rokov v zmysle § 101 Občianskeho zákonníka, ale je potrebné aplikovať rovnaké zásady vzťahujúce sa na náhradu škody. Konštatovala, že ak sa má za to, že nemajetková ujma je škoda, tak by sa mala uplatniť aj premlčacia doba vzťahujúca sa k právu na náhradu škody v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, t. j. v subjektívnej dvojročnej premlčacej lehote. Uviedla, že poškodená zomrela 13. októbra 2008, teda posledný deň na uplatnenie nároku na náhradu škody pripadol na 13. október 2010, pričom nárok na náhradu škody bol uplatnený 14. októbra 2010.

25. Vo vzťahu k otázke premlčania odvolací súd uviedol, že žalovaná, teda dovolateľka v konaní namietala, že žalobkyňa špecifikovala výšku náhrady nemajetkovej ujmy a že svojím podaním z 21.

septembra 2012 tzn., že žalobkyňa si uplatnila nárok na náhradu nemajetkovej ujmy po márnom uplynutí všeobecnej trojročnej premlčacej doby. Teda odvolací súd vo vzťahu k premlčaniu uplatneného nároku riešil to, či si žalobkyňa svoj nárok uplatnila včas v rámci trojročnej premlčacej doby vyplývajúcej z § 101 Občianskeho zákonníka.

26. Dovolací súd vzhľadom na uvedené konštatuje, že odvolací súd neriešil otázku, či sa na nemajetkovú ujmu vzťahuje trojročná všeobecná premlčacia doba alebo v zmysle § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka dvojročná subjektívna premlčacia doba. Z odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu však jasne vyplýva, že od vyriešenia uvedenej právnej otázky nezáviselo a ani nemohlo závisieť rozhodnutie odvolacieho súdu, pretože odvolacím súdom táto otázka, tak ako ju vymedzila dovolateľka, v dovolaní riešená nebola, pretože táto otázka nebola ani v odvolacom konaní nastolená. So zreteľom na uvedené dovolateľkou nastolená právna otázka, či sa na nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vzťahuje všeobecná trojročná premlčacia doba alebo subjektívna dvojročná premlčacia doba, nebola určujúca (kľúčová) pre meritórne rozhodnutie vo veci, od jej vyriešenia rozhodnutie odvolacieho súdu nezáviselo, a preto nemôže byť spôsobilá založiť prípustnosť podaného dovolania. Prípustnosť dovolania dovolateľky teda z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ a písm. c/ CSP nevyplýva.

27. Dovolací súd vzhľadom na vyššie uvedené rozhodol, že dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu v prevažnej časti zamietol podľa § 448 CSP. T o s a netýka výroku odvolacieho súdu o potvrdení rozsudku prvej inštancie v časti zaplata sumy 2.958,02 eur ušlého zisku s úrokom z omeškania 9,25 % ročne od 27. apríla 2009 do zaplata, lebo dovolací súd dovolanie v zmysle § 447 písm. f/ CSP v tejto časti odmietol.

28. Najvyšší súd rozhodnutie o trovách dovolacieho konania neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.